

Демедюк О. М., студент магістратури (Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука, м. Рівне)

УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЧИМИ ЗАПАСАМИ

У ринкових умовах господарювання діяльність підприємств характеризується все більшим ускладненням структури ресурсів, що викликано розширенням масштабів діяльності підприємств та ускладненням загальної стратегії організації. Основу ефективного функціонування підприємства на ринку створює раціональне використання матеріальних ресурсів.

Проблеми управління запасами вивчали вітчизняні та зарубіжні науковці, зокрема: Рижіков Ю., Рожок В., Чаюн І., Євсєєва Г., Скригун Н., Цимбалюк С., Бондар І., Шрайбфедер Д., Самородова Н., Карпенко О., Станчевський В., Юрченко В. та ін.

Швидкі економічні зміни, жорстка конкуренція на ринку, обмеженість матеріальних, фінансових, трудових ресурсів та політична невизначеність сприяють пошуку нових підходів до управління матеріальними ресурсами, найважливіше місце серед яких займають виробничі запаси. Управління запасами – це забезпечення та підтримування оптимальної кількості й видів фізичних ресурсів, необхідних для реалізації стратегічного плану організації. Важливість управління запасами пояснюється тим, що виробництво - це потік матеріальних ресурсів через процес, який змінює форму цих матеріалів, перетворюючи їх на готову продукцію [3, с. 36].

Ефективне управління запасами сприяє зниженню тривалості виробничого й усього операційного циклу, зменшенню поточних витрат на їх зберігання, вивільненню із поточного господарського обороту частини фінансових коштів шляхом реінвестування їх в інші активи.

Основу процесу управління запасами на сучасних підприємствах становить формування їх обсягу та складу, яке має здійснюватись на оптимальній основі. У теорії управління запасами розроблені дві основні системи управління: система управління з фіксованою величиною запасу та система управління з фіксованим інтервалом часу між замовленнями. Порівняння розглянутих систем управління показує, що кожна з них має як певні позитивні сторони, так і недоліки [1, с.198].

Як доводить практика процес управління запасами є достатньо трудомісткою діяльністю. Звідси і виходить, що на більшості підприємств спостерігаються певні недоліки, а на деяких - і запущеність в процесі управління запасами, що веде до великих втрат.

Саме тому слід виділити наступні напрями вдосконалення управління виробничими запасами на підприємствах:

- підвищення оперативності інформаційного забезпечення управління виробничими запасами підприємств, яке забезпечується запровадженням інформаційних технологій обробки економічної інформації;
- удосконалення системи автоматизації обліково–аналітичних робіт в управлінні виробничими запасами та обґрунтування раціональних методів проведення інвентаризації виробничих запасів;
- узгодження механізмів бухгалтерського і податкового обліку виробничих запасів;
- обґрунтування системи обліку матеріальних витрат на освоєння нової техніки і технології виробництва;
- чітка організація обліково–контрольних процедур руху запасів підприємств (застосування прийомів обліку за центрами відповідальності, заходів контролю та оперативного регулювання процесів утворення запасів) [4].

Запаси є важливою частиною активів будь-якого підприємства, вони займають особливе місце у складі майна та домінуючі позиції у структурі витрат підприємств різних сфер діяльності при визначенні результатів господарської діяльності підприємства та при висвітленні інформації про його фінансовий стан. Правильне управління запасами передбачає створення такого їх рівня, який би забезпечував безперерйність виробничого процесу при мінімальних витратах на їх вміст. Тобто, поповнення запасів повинне здійснюватися до тих пір, поки ефект зниження ризику переривання виробничого та торгівельного процесу через відсутність запасів перевищує витрати на вміст додаткової одиниці запасу. Отже, у цій статті були запропоновані такі шляхи покращення управління запасами як концепція ефективного обслуговування споживача, яка може призвести до зростання обсягів продажу, підвищення ефективності керівництва, зменшення запасів, підвищення рентабельності активів та задоволення потреб споживачів.

1. Рижіков Ю. І. Теорія черг і управління запасами [Текст] / Ю.І. Рижіков. - Санкт-Петербург: Видавничий дім «Пітер». – 2001. – 284 с. 2. Рожок В. Д. Комплексна задача оптимізації запасів продукції та термінів поставок їх споживачам // Актуальні проблеми економіки [Текст] / В. Д. Рожок, Г. В. Євсєєва. – 2007. – № 1. – С. 182-185. 3. Шрайбфедер Джон. Ефективне управління запасами [Текст] / Д. Шрайбфедер. – М.: Альпина бизнес букс. – 2006. – 389с. 4. Самородова Н. М. Теоретичні і практичні підходи до системи аналізу та управління виробничими запасами підприємства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/2011_1/_p88-p90.pdf